

RÖVID KÖZLEMÉNYEK

Földtani Közöny, Bull. of the Hungarian Geol. Soc. (1981) 111. 529–531

Kiegészítés a Nemzetközi Rétegtani Lexikon „Magyarország” kötete 2. kiadásának egyes kréta szócikkeihez

*Knauer József**

A Nemzetközi Rétegtani Lexikon „Magyarország” kötete (vol. 1. f. 9.) 1978-ban megjelent második kiadásában hivatkozás történik azokra az ÉNy-bakonyi bauxitkutató fúrásokra, amelyek főbb adatait OTTLIK Péter ismertette (1958). Közleményében e fúrások 1-től 13-ig folyamatos számozással szerepelnek, ez azonban nem azonos azzal a megjelöléssel, amellyel a Bauxitkutató Vállalat nyilvántartja ezeket a fúrásokat. A publikáció, valamint a lexikon megfelelő szócikkeinek könnyebb használata végett érdemesnek látszik megadni a számozás „megfejtését”.

Az 1–6. sz. fúrás megfelel sorrendben a Bm-1-6 jelű fúrásnak. A továbbiak:

- 7. fúrás = Bh-5
- 8. fúrás = Bh-3
- 9. fúrás = Bh-4
- 10. fúrás = Bh-1
- 11. fúrás = Bh-2
- 12. fúrás = Hb-1
- 13. fúrás = Hb-5

A Lexikon 78. oldalán a „Bakonyjákói szárazföldi rétegcsoport” ismertetésében a szócikk szerzője, GÓCZÁN Ferenc idézi OTTLIKOT: „Le sondage N° 13, situé au finage sud-est de Homokbödöge”, ez tehát a Hb-5 jelű fúrásra vonatkozik, akárcsak a következő idézet: „Au-dessous de la marne . . . d'argile ligniteuse.” Az ezt követő idézet: „Dans chaque . . .” viszont félreérthető, mivel általában a tárgyalt területre vonatkozik, maga a Hb-5 viszont műszaki okok miatt 316,4 m-ben a szárazföldi rétegcsoportban megállt, amint ezt OTTLIK P. a továbbiakban írja is (1958. p. 218. 2. bek.).

Érthető, hogy a homokbödögei 13. sz. fúrásnak nem voltak ismertek a mintái (ilyen jelű fúrás a mai napig nem mélyült), s így került be téves megállapítás a Lexikon 79. oldalára: „Parce que les échantillons du sondage Homokbödöge 13 n'existent plus, nous avons choisi pour coupe-type la succession traversée par le sondage de Bj 24.” A szóbanforgó, helyesen Hb-5 jelű fúrás mintaanyaga jelenleg is a Bauxitkutató Vállalat balatonalmádi központi mintaraktárában található.

Hasonló kérdés merül föl a Lexikon 163. oldalán, ahol a „Csingervölgyi korallos-molluszkumos agyagmárga” elterjedéséről van szó. Az ott idézett Hb-13

* Előadta az MFT Ősleánytan-Rétegtani Szakosztályának 1980. III. 19-i ülésén.

jelű fúrás, mint láttuk, a Hb-5-tel azonos. A Hb 1 viszont — a rétegsorok egyeztetése alapján — helyes megjelölésével szerepel, az OTTLIK P. féle 1. és 2. sz. fúrás (= Bm-1, -2) nem harántolta a csingervölgyi rétegeket. Nem harántolta azonban a Hb-2 sem, amely a képződmény elterjedésénél fel van tüntetve. Felmerülhet, hogy esetleg a Bh-2 jelű fúrásra gondolt a szócikk szerzője, azonban ez sem harántolta ezt a képződményt. A teljesség kedvéért álljanak itt a csingervölgyi rétegeket e területen harántolt fúrások: Bh-1, Bh-9, Bh-11. (Említendő, hogy ebbe a részbe sajtóhiba is csúszott: az Sn 598 jele helyesen Cn-598.)

Irodalom

- GÓCZÁN F. (1978): in: FÜLÖP J. et al.: Lexique Stratigraphique International vol. 1. Europe f. 9. Hongrie 2e édition p. 78-80. (Bakonyjákó), p. 161-163. (Csingervölgy). Paris, CNRS kiadv.
 OTTLIK P. (1958): Adatok az Északi Bakony földtanához — Contributions to the geology of the Northern Bakony mountains. Földt. Köz. 88. 2. p. 215-220.

Supplément a certains mots-souches du Crétacé de la 2e édition du volume „Hongrie” du Lexique Stratigraphique International

József Knauer

Dans la deuxième édition du volume „Hongrie” du Lexique Stratigraphique International (Vol. I. f. 9.) parue en 1978- on fait allusion à ces sondages de recherche de bauxite approfondis au NW du Bakony dont les données principales ont été publiées par Péter OTTLIK (1958). Dans sa publication ces sondages sont numérotés de 1 à 13 mais ce numérotage ne correspond pas à celui enregistré à l'Entreprise de Recherche de Bauxite. A l'intérêt de l'utilisation plus facile de l'article et des mots-souches correspondants du Lexique il semble intéressant présenter ici le „code” de ce numérotage.

Les sondages 1 à 6 correspondent en ordre aux sondages à signe Bm-1 à 6. Les suivants:

sondage	7.	=	Bh-5
sondage	8.	=	Bh-3
sondage	9.	=	Bh-4
sondage	10.	=	Bh-1
sondage	11.	=	Bh-2
sondage	12.	=	Hb-1
sondage	13.	=	Hb-5.

A la 78e page du Lexique dans la description du „Groupe de couches continentales de Bakonyjákó” l'auteur du mot-souche — Ferenc GÓCZÁN — cite OTTLIK: „Le sondage N° 13, situé au finage sud-est de Homokbödöge”, celui-ci concerne alors le sondage Hb-5, de même la citation suivante: „Au-dessous de la marnes . . . d'argile ligniteuse.” Par contre on peut méconnaître la citation suivante: „Dans chaque . . .” cas celle-ci concerne en général le territoire traité, cependant le sondage Hb-5 à causes techniques a été arrêté à 316,4 m dans le groupe de couches continentales comme l'a écrit OTTLIK, P. (1958., p. 218., 2^s alinéa) dans la suite aussi.

Il est bien compréhensible que les échantillons du sondage 13 de Homokbödöge n'ont pas été connus (jusqu'aujourd'hui on n'a pas approfondi un sondage à tel signe) et c'était ainsi que la constatation erronée est parue à la 79e page du Lexique: Parce que les échantillons du sondage Homokbödöge 13 n'existent plus, nous avons choisi pour coupe-type la succession traversée par le sondage Bj-24.” Les échantillons du sondage en question — à signe correct Hb-5 — se trouve actuellement aussi au dépôt d'échantillons central de l'Entreprise de Recherche de Bauxite à Balatonalmádi.

A la 163e page du Lexique pose le même problème, ou il s'agit de la répartition de la „Marne argilleuse a Polyptères et Mollusques de Csingervölgy.” Comme nous l'avons vu le sondage Hb-13 là-cité correspond à Hb-5. Par contre d'après la corrélation des séries de couches, Hb-1 est indiqué sous le signe correct, les sondages 1 et 2 mentionnés par OTTLIK, P. (= Bm-1, -2) n'ont pas traversé les couches de Csingervölgy. Mais Hb-2 — indiqué à la réparation de la formation — ne les a traversé non plus. On peut supposer que l'auteur du mot-souche a pensé au sondage Bh-2 mais celui-ci n'a traversé la formation non plus. Pour la complexité voyons les sondages qui ont traversé les couches de Csingervölgy au territoire: Bh-1, Bh-9, Bh-11. (Il faut mentionner qu'une faute typographique est arrivée à cette partie: le signe de Sn 598 est correctement: Cn-598.)